

CRNA GORA
VIJEĆE ZA NACIONALNU BEZBJEDNOST
BIRO ZA OPERATIVNU KOORDINACIJU
OPERATIVNI TIM

Nacionalni međuresorski operativni tim za sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2015-2018., i Akcionog plana 2015-2016.

**X IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU STRATEGIJE ZA PREVENCIJU I SUZBIJANJE
TERORIZMA, PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA 2015 -2018.
AKCIONI PLAN 2015-2016., PERIOD IZVJEŠTAVANJA JANUAR – JUN 2016.**

Podgorica, jul, 2016.

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE	3
STEPEN REALIZACIJE DOSPJELIH I NEDOSPJELIH MJERA	4
SKRAĆENICE	5
TABELARNI PRIKAZ REALIZOVANIH MJERA IZ AKCIONOG PLANA 2015-2016., ZA PERIOD JUL-DECEMBAR 2015.....	6
PREDLOG ZAKLJUČKA	33
Aneks I -VEZA MJERE 1.4., AKTIVNOSTI MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA.....	34
Aneks II - INFORMACIJA O PRIMJENI MJERA ZA ONEMOGUĆAVANJE PROPAGANDE I POZIVANJA NA TERORIZAM.....	36

1. UVODNE NAPOMENE

U kontekstu aktuelnih dešavanja na globalnom nivou, odnosno bezbjednosnih izazova u oblasti suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma sa kojima se suočava veliki broj zemalja, Crna Gora nastavlja da preventivno djeluje u ovoj oblasti. Nacionalni međuresorski operativni tim¹, koji je obrazovao Biro za operativnu koordinaciju aktivnosti organa obaveštajno bezbjednosnog sektora na osnovu zaključaka Vlade Crne Gore, prati sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2015-2018², i Akcionog plana 2015-2016³.

Prilikom obrazovanje Operativnog tima vodilo se računa da u njegov sastav budu uključeni predstavnici relevantnih državnih organa, kao što su: Specijalno državno tužilaštvo, Viši sud u Podgorici, Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije, Ministarstvo odbrane i Generalstab, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma, Direkcija za zaštitu tajnih podataka, Poreska uprava, i Uprava carina.

Osim predstavnika navedenih državnih organa u radu Operativnog tima posredno učestvuju: Advokatska komora, Agencija za nadzor osiguranja, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Centralna banka Crne Gore, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštву, Komisija za hartije od vrijednosti, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Notarska komora, Policijska akademija, Sekretarijat sudskog savjeta Crne Gore, i Uprava za inspekcijske poslove.

Poštujući obavezu polugodišnjeg izvještavanja Vlade Crne Gore o sprovođenju Strategije, Operativni tim je pripremio predlog X Izvještaja, odnosno konačni izvještaj o sprovođenju važeće Strategije. X Izvještaj sadrži detaljan tabelarni pregled realizacije mjera tokom perioda januar-jun 2016. godine, koji je urađen na osnovu pojedinačnih izvještaja državnih organa koji su prepoznati kao obveznici izvještavanja u odnosu na 22 cilja i 57 mjera Akcionog plana 2015-2016.

¹ U daljem tekstu Operativni tim

² U daljem tekstu Strategija

³ U daljem tekstu Akcioni plan

Operativni tim je nakon sjednice, održane 20. jula 2016. godine, utvrdio predlog X Izvještaja o implementaciji Akcionog plana o sprovođenju Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, za period januar-jun, 2016. godine.

2. STEPEN REALIZACIJA DOSPJELIH MJERA

2.1 Konstatacija

Akcioni plan 2015-2016. za sprovođenje Strategije sadrži **ukupno 57 mjera**, od kojih je 10 mjera realizovano istekom 2015. godine (realizacija jedne mjere je odložena za III kvartal 2016. godine (Cilj 1, mjera 1.3.)); realizacija devet mjera dospijeva tokom 2016. godine, dok je za 38 mjera predviđeno da se njihova realizacija prati kontinuirano.

Od ukupno **46 mjera** čija realizacija je dospjela u izvještajnom periodu januar-jun 2016. godine, kontinuirano se pratila realizacija 38 mjera, dok je realizacija osam mjera započeta 2015. godine, što ukazuje na potpunu realizaciju utvrđenih mjera.

2.2 Ocjena stanja

Realizacija mjera iz Akcionog plana 2015-2016., za period januar-jun 2016. godina ukazuje na posvećenost nosilaca implementacije zadatih mjera i ciljeva, što je dodatno osnaženo aktivnostima međuresorske radne grupe na ekspertsко-operativnom nivou. Obrazovanje ove radne grupe doprinijelo je unaprjeđenju komunikacije između institucija nadležnih za implementaciju potrebnih mjera. Kvalitetna koordinacija nadležnih organa na operativnom nivou, odnosno njihova redovna komunikacija i usaglašeno djelovanje u ovoj izuzetno važnoj oblasti bezbjednosti doprinijeli su implementaciji Akcionog plana 2015-2016. Operativni tim je na sjednici, održanoj 23. septembra 2015. godine, donio zaključak kojim je obrazovana nova međuresorska radna grupa na ekspertsko-operativnom nivou za realizaciju mjera: 6.1., i 7.1.

.

2.3 Predlog mjera za unapređenje

Strategija je fokusirana na dalje unapređenje normativno-pravnog okvira, administrativnih i materijalno-tehničkih kapaciteta relevantnih državnih organa, praćenje trendova i novih programa obuke i usavršavanja u ovoj oblasti, intenzivnije saradnje svih nadležnih institucija u zemlji, regionu i na međunarodnom nivou, kao i podizanju svijesti o potrebi onemogućavanja propagande i pozivanja na terorizam, te podsticanje terorizma na bilo koji način.

SKRAĆENICE korišćene u tekstu

ANB	Agencija za nacionalnu bezbjednost
CBCG	Centralna Banka Crne Gore
EU	Evropska unija
FATF	Radna grupa za finansijske mјere protiv pranja novca
MONEYVAL	Komitet eksperata Savjeta Evrope za ocjenu sprovođenja mјera protiv pranja novca i finansiranja
MO	Ministarstvo odbrane
MUP/UP	Ministarstvo unutrašnjih poslova/Uprava policije
MVPiEI	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
MF	Ministarstvo finansija
MP	Ministarstvo pravde
MS	Ministarstvo saobraćaja
ME	Ministarstvo ekonomije
MID	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije
NATO	Sjeverno-Atlantski Savez
OEBS	Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju
SE	Savjet Evrope
SPNFT	Sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma
UN	Ujedinjene nacije
USPNFT	Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma
VDT	Vrhovno državno tužilaštvo
VS	Viši sud

**TABELARNI PRIKAZ REALIZOVANIH MJERA
IZ AKCIONOG PLANA 2015 – 2016.,
ZA PERIOD IZVJEŠTAVANJA JANUAR – JUN 2016. GODINE**

R. Br.	CILJ	MJERA	NADLEŽNI ORGAN	ROK	INDIKATORI USPJEHA
I TERORIZAM					
1. PREVENCIJA TERORIZMA					
1.	Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnom pravnom tekomnom	1.1. Donijeti Zakon o dopuni Krivičnog zakonika Crne Gore u cilju inkriminisanja stranih boraca	Ministarstvo pravde, Vlada CG, Skupština CG, Generalni sekretarijat sudskog savjeta	2015	<p>Mjera je realizovana. Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika, kojim je uvedeno novo krivično djelo "Učestvovanje u stranim oružanim formacijama", u skladu sa Rezolucijom SB UN 2178.</p> <p>Zakon o izmjeni i dopuni Krivičnog zakonika Crne Gore je objavljen u "Službenom listu CG", br. 14/2015 od 26.3.2015. godine, a stupio je na snagu 3.4.2015.</p> <p>U izvještajnom periodu nije bilo pokrenutih postupaka.</p>
		1.2. Danošenje Pravilnika o tehničkim zahtjevima i postupcima za ocjenjivanje usaglašenosti eksplozivnih materija, kao i znakovi i način označavanja eksplozivnih materija	Ministarstvo poslova unutrašnjih	2015	<p>Donijet je Pravilnik („Sl. list CG“ broj 45/15).</p> <p>U ovaj pravilnik prenesene su: Direktiva 93/15/EZ Savjeta od 5. aprila 1993. godine o usklađivanju propisa o plasiranju na tržište i kontroli eksploziva za civilnu upotrebu, i Direktiva 2008/43/EC Evropske komisije od 4. aprila 2008. godine o uspostavljanju sistema za identifikaciju i sljedivost eksploziva za civilnu upotrebu u skladu sa Direktivom 93/15/EZ. 1. prevencija terorizma.</p> <p>Donijet je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkim zahtjevima i postupcima za ocjenjivanje usaglašenosti, znakovima i načinu označavanja eksplozivnih materija("Sl. List CG" broj 68/15).</p>

	1.3. Donošenje Pravilnika o sadržaju zahtjeva i dokumentacije za izdavanje mišljenja i saglasnosti, bezbjednosna rastojanja i granice zona opasnosti za sve tipove proizvodnih i skladišnih objekata, uslovi koje moraju da ispunjavaju proizvodni i skladišni objekti, lokacija i način njihovog fizičkog i tehničkog obezbeđenja	Ministarstvo unutrašnjih poslova	(2015) III kvartal 2016	Izrađen je Nacrt Pravilnika o sadržaju zahtjeva i dokumentacije za izdavanje mišljenja i saglasnosti, bezbjednosna rastojanja i granice zona opasnosti za sve tipove proizvodnih i skladišnih objekata, uslovi koje moraju da ispunjavaju proizvodni i skladišni objekti, lokacija i način njihovog fizičkog i tehničkog obezbeđenja. Programom rada MUP donošenje ovog pravilnika bilo je predviđeno za IV kvartal 2015. godine. Realizacija ove mjeri je prenijeta za III kvartal 2016. god. u skladu sa programom rada MUP-a za 2016. godinu.
	1.4. Utvrđivanje predloga Zakona o nuklearnoj i radijacionoj sigurnosti i zaštiti od zračenja	Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Vlada CG,	2016	Izrada predloga Zakona o nuklearnoj i radijacionoj sigurnosti i zaštiti od zračenja je planirana, shodno sugestiji predstavnika Evropske komisije, da započne 2016. godine, sa tendencijom da bude spreman tokom IV kvartala 2018. godine, kako je i konstatovano u pregovaračkoj poziciji za pregovaračko Poglavlje 15 Energetika.
	1.5. Utvrđivanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o odbrani (u dijelu koji se odnosi na oblast vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova)	MO, Vlada CG,	2016	Odjeljenje za vojno obavještajne i bezbjednosne poslove Ministarstva odbrane (OVOBP MO) je izradilo Nacrt zakona o izmjenama i dopunama zakona o odbrani (u dijelu koji se odnosi na oblast vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova). U toku je usaglašavanje Nacrta zakona sa Agencijom za nacionalnu bezbjednost, Ministarstvom pravde, Ministarstvom finansija, i Sekretarijatom za zakonodavstvo.
	1.6. Donijeti Zakon o izmjenama i dopunama zakona o ANB	ANB, Vlada, Skupština CG	Jun 2015	Mjera je realizovana u prethodnom izvještajnom periodu. Zakon o izmjenama i dopunama zakona o ANB je donijet 27. februara 2015. godine.
2.	Razvijeni kadrovski i materijalno-tehnički kapaciteti	2.1 Izrada novih pravilnika o organizaciji i sistematizaciji	MUP-UP MO, ANB	2015 U vezi sa izradom novih pravilnika o organizaciji i sistematizaciji u Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policije je ovaj pravilnik usvojen, u toku je izrada novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji službeničkih mesta u ANB, a u Ministarstvu odbrane je izrađen pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva odbrane, i to u IV kvartalu 2015. godine.

	2.2. Regrutovanje potrebnog kadra	MUP-UP MO, ANB	Kontinuirano	<p>U Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policije popunjeno je u skladu sa sistematizacijom.</p> <p>Shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji službeničkih mesta u ANB, izvršena je kadrovska rekonstrukcija. Planirano je angažovanje novog kadra u skladu sa profesionalnim potrebama i budžetskim mogućnostima.</p> <p>Popuna kadrom Odjeljenja za vojno obavještajne i bezbjednosne poslove Ministarstva odbrane, vrši se u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.</p> <p>U domenu realizacije II misije Vojske Crne Gore (VCG) - podrška civilnim strukturama u borbi protiv terorizma, Vojska Crne Gore (VCG) je svojom organizacijsko-formacijskom strukturu deklarisalo Četu vojne policije i Izviđački vod, kao direktne nosioce u podršci Policiji u borbi protiv terorizma. Organizacijsko formacijskom strukturu VCG definisano je da Četa vojne policije broji 105, trenutna popuna je 96,19%, dok izviđački vod ima 39 pripadnika i trenutna popuna je 91,15%.</p> <p>Druge deklarisane jedinice VCG koje se mogu koristiti kao podrška u borbi protiv terorizma sastoje se od: dvije pješadijske čete sa ukupno 282 pripadnika, trenutna popuna 91%, EOD tim, HBRN tim, bording tim, tim vojne policije, i medicinski tim su popunjeni 100%, dok je naoružani helikopter trenutno van operativne upotrebe zbog nezgode koju je imao jedan helikopter identičnog tipa.</p> <p>U toku je testiranje i selekcija kandidata za "Kurs prekvalifikacije za pomorske diverzante" gdje se očekuje poboljšanje popune za lica koja uspješno završe kurs.</p>
	2.3. Objedinjavanje službeničkih mesta kriminalističke policije koja se bave istragama krivičnih djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela u jednu cjelinu	MUP-UP	Jun 2015	Ova mjera je realizovana u prethodnom izvještajnom periodu. Objedinjena su službenička mjesta.
	2.4 Nabavka opreme	MUP-UP MO, ANB i ostali organi	Kontinuirano	<p>Modernizacija tehničkih resursa se sprovodi u skladu sa mjerama definisanim AP ANB, standardima NATO i raspoloživim finansijskim sredstvima ANB, uz fokus na segment sajber bezbjednosti, zaštite sistema i mreža.</p> <p>U Ministarstvo odbrane, u cilju jačanja kapaciteta u oblasti sajber zaštite, realizovan je dio nabavki vezanih za povećanje brzine i broja korisnika koji istovremeno mogu biti konektovani u sistemima sa povećanim nivoom zaštite.</p>

Za potrebe izgradnje informaciono-komunikacionog sistema Odjeljenja za vojno obavještajne i bezbjednosne poslove formiran je lokalni DATA centar sa kompletnom serverskom infrastrukturom, kao i pasivnim dijelom mreže. Instalirana je potrebna serverska infrastruktura neophodna za instalaciju eDMS-a na informacionom sistemu OVOBP. Nastavljeno je sa nabavkom naoružanja, opreme i sredstava za pomoć u borbi protiv terorizma. U izveštajnom periodu primljena su sledeća sredstva:

Daljinomjer ručni laserski LRB 3000 PRO - 8 kom,
Nišan pasivni za snajpersku pušku DN 463 - 8 kom,
Vizir noćni, monokular – 10 kom,
Vizir noćni (binokular) NVS 7/3 XT - 25 kom,
Ploča karbidna balistička – 88 kom,
Futrola za pištolj Glock – 44 kom,
Detektor metala ručni – 8 kom,
Dvogled pasivni sa daljinomjerom LRB 12 KN1 – 1 kom,
Obilježivač cilja laserski – 17 kom,
Radio uređaj Harris RF7800H-MP001 – 2 kom,
Radio uređaj Harris RF7800-HH001 – 4 kom,
6 terenskih m/v sa vojnopolicijskom opremom za Četu vojne policije,
3 sistema za radio izviđanje,
15 taktičkih radio uređaja
130 obilježivača cilja

Na osnovu Ugovora o zamjeni, koje podrazumijeva nabavku nove opreme i naoružanja zamjenom za staro i suvišno, redovnom nabavkom i donacijama, izvršena je nabavka sljedećih vrsta opreme, naoružanja, motornih vozila i MTS-a, i to:

Specijalna antiteroristička jedinica:

- metak cal. 7,62x39 mm-----	100.800 kom.
- metak cal. 9 mm (D)-----	10.000 kom.
- remnik za pušku-----	56 kom.
- uniforma dvodjelna, digital šara-----	10 kom.
- čizme -----	10 pari.
- kačket crni -----	20 kom.
- majica crna, okrugla kragna -----	20 kom.
- majica crna, polo -----	10 kom.
- ručna „FLEŠ” bomba-----	500 kom.
- optički nišan „Schmidt & Bender”-----	2 kom.
- Kamera za kacigu „Sony” sa tri dodatka-----	1 kom.

				Posebna jedinica policije - taktički remnik za pušku----- 25 kom. - Futrola za okvir automatske puške AP 70 cal 7,62 mm----- 220 kom. - Futrola za okvir jurišne puške Hekler & Koh G 36 cal 5,56 mm --100 kom. - Futrola za okvir automata Hekler & Koh MP-7 cal 4,6 x 30 mm-50 kom. - Futrola za okvir automata Hekler & Koh MP-5 cal 9 mm---100 kom. - Futrola za okvir za snajpersku pušku PASP M 76 cal 7,9 mm-10 kom. - Držač patrona za pušku pumparicu cal 12-----10 kom. - Futrola za hemijsku bombu (fleš)----- 110 kom. - Metak cal. 7,62x54 mm M30J-----12.000 kom.	
3.	Sprovedeni novi programi obuke i usavršavanja	3.1 Organizovati edukaciju za sudije i državne tužioce u pogledu poznavanja međunarodnih konvencija i zakona	Koordinacioni odbor, Centar za edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija	Kontinuirano	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu je sproveo 2 aktivnosti obuke, na teme: „Saradnja u krivičnim stvarima u EU“ i „Konferencija o suzbijanju prekograničnog kriminala između Crne Gore i Srbije“, u kojima je učestvovalo 12 predstavnika Tužilačke organizacije, 26 predstavnika sudstva, 4 predstavnika Uprave policije i 3 predstavnika Ministarstva pravde.
		3.2. Organizovati edukaciju za nosioce pravosudnih funkcija u pogledu primjene zakonskih propisa	Koordinacioni odbor, Centar za edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija	Kontinuirano	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu je sproveo 14 aktivnosti obuke, na teme: „Saradnja u krivičnim stvarima u EU“, „Jačanje istražnih kapaciteta u Crnoj Gori - upotreba pregovaračkih mehanizama za efikasnu istragu“, „Istražni intervju“, „Integrисane istrage i novi trendovi u predmetima organizovanog kriminala i korupcije“, „Kontrola i potvrđivanje optužnice“, „Sporna pitanja u primjeni Krivičnog zakonika i Zakonika o krivičnom postupku sa akcentom na izmjene krivičnog zakonodavstva u Crnoj Gori“, „Iskustva u procesuiranju predmeta organizovanog kriminala i visoke korupcije – saradnja i zajednički rad policije i drugih državnih organa sa tužilaštvom“, „Primjena savremenih forenzičkih standarda u pravosuđu (priklpljanje dokaznog materijala, DNK analiza, uviđaj), „Konferencija o suzbijanju prekograničnog kriminala između Crne Gore i Srbije“, te tri modula iz Programa obuke za sudije i državne tužioce koji funkciju obavljaju manje od četiri godine i jedan modul iz Programa obuke za sudije i državne tužioce koji funkciju obavljaju više od četiri godine, koji su bili posvećeni krivičnopravnoj oblasti. Navedenim aktivnostima je prisustvovalo 124 predstavnika tužilačke organizacije, 108 predstavnika sudstva, 6 predstavnika Uprave policije, 3 predstavnika Ministarstva pravde i 4 predstavnika Advokatske komore.

	3.3. Organizovati edukaciju za prepoznavanje i sprječavanje radikalizacije i ekstremizama koji potencijalno mogu prerasti u terorizam	MUP-UP, MO, ANB, Policijska Akademija i drugi organi	Kontinuirano	U periodu izvještavanja 3 predstavnika OVOBP su učestvovala na edukativnim programima vezanim za borbu protiv terorizma (organizovanim u Crnoj Gori i inostranstvu), kao i na „Seminaru o regionalnoj bezbjednosti“ 1 pripadnik VCG u SR Njemačkoj u trajanju od 20 dana, i seminaru „Bezbjednosni izazovi u Jugoistočnoj Evropi, Sjevernoj Africi, Bliskom i Srednjem istoku“, na obuuci jeučestvovao jedan pripadnik VCG u trajanju od tri dana, u R. Bosni i Hercegovini.
	3.4. Realizacija i učešće na različitim oblicima obuke, na nacionalnom i međunarodnom nivou, na temu stranih boraca	MUP-UP, MO, ANB i drugi organi	Kontinuirano	Organizovan je: seminar "Bezbjednosni izazovi u Jugoistočnoj Evropi, Sjevernoj Africi, Bliskom i Srednjem istoku", na kojem je učešće uzeo 1 pripadnik VCG u trajanju od 3 dana, u R. Bosni i Hercegovini, „Seminar o regionalnoj bezbjednosti“ 1 pripadnik VCG u SR Njemačkoj u trajanju od 20 dana, „Strategijski obavještajni liderски kurs“, 1 pripadnik VCG u trajanju od 30 dana, SAD, dva sastanka „Radne grupe za asimetrične prijetnje“, 1 pripadnik VCG u trajanju od po 4 dana u Turskoj, i seminar „Upravljanje migrantskim tokovima“, 1 pripadnik VCG u trajanju od 5 dana u R. Hrvatskoj.
	3.5. Obuka kadrova iz oblasti PDZ (protivdiverziona zaštita)	MUP-UP	2015-2016	Četa vojne policije i Pomorski odred kontinuirano realizuju obuku za protivdiverzione specijalnosti. Pripadnici jedinica se kontinuirano angažuju na ovim aktivnostima prilikom dolaska stranih delegacija (14 delegacija u izvještajnom periodu), ratnih brodova (5 brodova i 1 grupe brodova), kao i tokom obezbjeđenja štićenih ličnosti čiju zaštitu vrše pripadnici Vojne policije. Opremljeni su ručnim detektorima eksploziva i tragova eksploziva, opasnih i toksičnih materija, metala, ručnim i stacionarnim detektorima metala i dijelom dodatne opreme. Kontinuirano se sprovode obuke (jednom sedmično) grupe za ATP (anti teroristički pregled) sa specijalističkom opremom i tehnikom koju posjeduju.
	3.6. Sprovođenje obuka službenika kriminalističke policije koji rade na istragama terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela	MUP-UP	Kontinuirano	U vremenskom periodu 24-25. 03. 2016. god. u R. Sloveniji - Gotenica, održan je redovni sastanak-radionica članova Regionalne Inicijative za borbu protiv terorizma (CTI), u organizaciji MUP R. Slovenije, kojem su prisustvovala dva službenika UP-SKP-a. U vremenskom periodu od 04.-07.04.2016. god., u Bukureštu/Rumunija, održan je sastanak radne grupe SELEC-a za borbu protiv terorizma, na temu "Borba protiv terorizma", u organizaciji SELEC-a, na kojem su prisustvovala dva službenika UP-SKP. U vremenskom periodu od 06.-08.04.2016. god., u Skoplju/Makedonija, održana je radionica na temu „ Pravne tekovine EU, borba protiv terorizma“, u organizaciji MUP Makedonije i GIZ-a,

				<p>na kojoj je prisustvovao jedan službenik UP-SKP.</p> <p>U vremenskom periodu od 12.-13.04.2016. god., u Tirani/Albanija, održana je radionica na temu "Borba protiv terorizma i prevencija radikalizacije na području zapadnog Balkana", u organizaciji Ambasade Francuske u Albaniji, na kojoj su prisustvovala dva službenika UP-SKP.</p> <p>U vremenskom periodu od 09-12.05.2016. god. u Tirani/Albanija, održana je regionalna konferencija zemalja zapadnog Balkana na temu "Identifikacija prioriteta u borbi protiv organizovanog kriminala i terorizma", u organizaciji Evropska komisije i IPA projekta, na kojoj je prisustvovao jedan službenik UP-SKP.</p> <p>U vremenskom periodu od 22.-24.05.2016. u Pragu/Češka, održan je sastanak CTI (kontraterorizam inicijativa) - borba protiv terorizma, u organizaciji MUP Slovenije i MUP Češke, na kojem su prisustvovala dva službenika UP-SKP.</p> <p>U vremenskom periodu od 16. - 20.05.2016. god. i od 13.- 17.06.2016. god., u Policijskoj Akademiji u Danilovgradu održane su dvije radionice na temu " Obrada lica mjesta ubistva, eksplozija i inprovizovanih eksplozivnih naprava", u organizaciji Evropske Komisije, na kojima je ukupno prisustvovalo 20 službenika UP-SKP.</p>
	<p>3.7. Jačanje kapaciteta intervencijskih jedinica kroz intenziviranje specijalističkih obuka i kroz saradnju i razmjenu iskustava sa renomiranim specijalnim jedinicama regiona i šire</p>	MUP-UP, MO	Kontinuirano	<p>U cilju jačanja kapaciteta deklariranih jedinica, MO i VCG su realizovali sledeće aktivnosti:</p> <p>Osnovni kurs za snajperiste“, sa SAJ UP u Crnoj Gori – 18 polaznika iz VCG i 3 iz SAJ u trajanju od 10 dana,</p> <p>„Obuka boarding tima“ 12 pripadnika VCG sa OS SAD u Crnoj Gori u trajanju od 4 dana,</p> <p>„Napredni snajperski kurs“, 10 pripadnika VCG u trajanju od 5 dana u Crnoj Gori,</p> <p>Radni sastanak u vezi obuke specijalnih jedinica VCG i Slovenske vojske, 4 pripadnika VCG u trajanju od 4 dana u R. Sloveniji,</p> <p>Kurs „Obuka protivminski ronioca – I faza“, 2 pripadnika VCG u trajanju od 15 dana u R. Sloveniji,</p> <p>Obuka „Ronila VCG i Makedonske vojske“ 6 pripadnika VCG u trajanju od 20 dana u Crnoj Gori,</p> <p>Međunarodna vježba „Platinum Wolf“, 6 pripadnika VCG u trajanju od 7 dana u R Srbiji,</p> <p>Četiri pripadnika VCG su učestvovala u dvije planske konferencija za međunarodne vježbe specijalnih snaga.</p>

				<p>Specijalna antiteroristička jedinica je u izvještajnom periodu realizovala sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Shodno Planu „Ad hoc“ pregovaračkog tima za 2016. godinu, 12.02. je u prostorijama kampla Zlatica održan radni sastanak članova tima. Sastanak je sproveden u dva dijela. U prvom dijelu vođa pregovaračkog tima obradio je temu „Pregovaranje-osnovna taktika i strategija“, dok je u drugom dijelu sprovedena vježba po zadatom scenariju kako bi učesnici uvježbali i prepoznali neophodnost korišćenja osnovnih pregovaračkih tehniki. - U vremenskom periodu od 17.-23.03.2016. godine, na Žabljaku je realizovan Osnovni kurs za alpiniste u zimskim uslovima, koji su ispred SAJ pohađala trojica pripadnika. Izvođači kursa su bili instruktori planinarskog saveza MUP-a R. Srbije. Kurs je uspješno realizovan. - Dana 28.03.2016. godine, u bazi SAJ je održan radni sastanak ad hoc pregovaračkog tima na temu: „Načini vođenja razgovora“. Na sastanku je prisustvovalo 12 službenika Uprave policije. - U vremenskom periodu od 03-08.03.2016. godine komandant SAJ i jedan starješina posjetili su sajam naoružanja i vojno policijske opreme „IWA 2016“, na kome su se upoznali sa najnovijim dostignućima iz ove oblasti. - U vremenskom periodu od 29-31.03.2016. godine komandant SAJ, zamjenik komandanta i jedan komandir posjetili su specijalne jedinice MUP-a R. Makedonije i upoznali se sa opremom i funkcionisanjem sistema kojim su jedinice snadbjevene od strane „Elbit System“ iz Izraela. - Shodno Planu rada pregovaračkog „Ad hoc“ tima za 2016. godinu, 25.04.2016. godine, u bazi SAJ je održan jednodnevni radni sastanak na temu „Vještine komunikacije“. - Shodno Planu „Ad hoc“ pregovaračkog tima MUP-a za 2016. godinu, 26. i 27.05.2016.godine, u bazi SAJ je održan dvodnevni radni sastanak pregovaračkog tima na temu „Organizacija pregovaračkog tima“. U drugom dijelu sastanka sprovedena je cijelodnevna vježba prema zadatom scenariju, u cilju što boljeg prikaza rada pregovaračkog tima. - U vremenskom periodu od 24.-26.05.2016. godine, organizovana je obuka u splavarenju na brzim vodama na rijeci Tari, koju su ispred SAJ završila petorica pripadnika. - Dana 01.06.2016. godine pripadnici SAJ su za polaznike IX
--	--	--	--	---

generacije Policijske akademije Danilovgrad prikazali taktičko-pokaznu vježbu, na kojoj su prezentovane taktike upada i borbe u zaposjednutom objektu.

- Dana 09.06.2016. godine, za delegaciju Ambasade SAD u Podgorici, u bazi takođe je upriličena taktičko-pokazna vježba.
- Organizovana ronilačka obuka za 7 pripadnika ATT-B, počev od 28.06. do 08.07.2016. godine, na teritoriji opštine Budva.

Posebna jedinica policije je realizovala sljedeće:

- Dana 20.01. i 21.01.2016. godine, u saradnji sa službenicima NCB Interpol i službenicima policije Njemačke, realizovana je obuka na temu „Postupak ekstradicije lica vazdušnim putem“. Obuku je pohađalo pet službenika PJP.
- Dana 12.02.2016. godine, realizovan je radni sastanak „AD hok“ pregovaračkog tima MUP-a Uprave policije na temu Pregovaranje-osnovna strategija, i ujedno vježba na temu „Talačka situacija“ u prostorijama Centra za obuku SAJ i PJP, kamp „Zlatica“, na kom su učestvovala dva službenika PJP.
- Dana 28.03.2016. godine, realizovan je radni sastanak „AD hok“ pregovaračkog tima MUP-a Uprave policije na temu „Načini vođenja razgovora“, i ujedno vježba na temu „Talačka situacija“ u prostorijama Centra za obuku SAJ i PJP u kampu „Zlatica“, na kom su učestvovala dva službenika PJP.
- Dana 31.03.2016. godine, u saradnji sa službenicima NCB Interpol i službenicima policije Austrije, realizovana je obuka na temu „Postupak ekstradicije lica vazdušnim putem“. Obuku je pohađalo pet službenika PJP.
- U vremenskom periodu od 03-08.03.2016. godine komandant PJP je posjetio sajam naoružanja i vojno policijske opreme „IWA 2016“, na kome se upoznao sa najnovijim dostignućima iz ove oblasti.
- Shodno Planu rada pregovaračkog „Ad hoc“ tima za 2016. godinu, 25.04.2016. godine, u bazi SAJ je održan jednodnevni radni sastanak na temu „Vještine komunikacije“.
- Shodno Planu „Ad hoc“ pregovaračkog tima MUP-a za 2016. godinu, 26. i 27.05.2016.godine, u bazi SAJ je održan dvodnevni radni sastanak pregovaračkog tima na temu „Organizacija pregovaračkog tima“. U drugom dijelu sastanka sprovedena je cijelodnevna vježba prema zadatom scenariju, u cilju što boljeg prikaza rada pregovaračkog tima.

				Slijede rezultati u odnosu na učešće na zajedničkoj obuci: -Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore, Jedan pripadnik MOiVCG od 2006. godine aktivno učestvuje na sastancima Radne podgrupe za asimetrične prijetnje – ATSWG, koja funkcioniše pod okriljem „Konferencije načelnika generalštabova balkanskih zemalja“. U izvještajnom periodu su realizovana dva sastanka radne grupe i izvršeno ažuriranje procjene za zemlje učesnice. Zemlja domaćin u 2016. godini je R. Turska. Realizovane su brojne aktivnosti sa pripadnicima partnerskih NATO i drugih zemaljama na kojima su razvijane sposobnosti koje se mogu upotrijebiti u borbi protiv terorizma: <ul style="list-style-type: none"> - Kurs „Implementaciju Sporazuma o podregionalnoj kontroli naoružanja“, 3 lica iz MO u Crnoj Gori u saradnji sa RACVIAC-om, - Simpozijum „OEBS kodeks ponašanja u političko vojnim aspektima bezbjednosti“, 1 lice iz MO u R.Hrvatskoj, - „Obuka za Bečki dokument“, 3 lica iz MO u Budimpešti u saradnji sa RACVIAC-om, - Obuka „Proces planiranja vježbi“, 1 pripadnik VCG u R.Gruziji u trajanju od 10 dana, - „SYBER Defense trening cours CIRT“, 1 pripadnik VCG u R.Estoniji u trajanju od 7 dana, - U pogledu jačanja kapaciteta u oblasti sajber odbrane, saradnja sa NATO partnerima je znatno unaprijeđena, nastavljeno je sa aktivnim učešćem u aktivnostima NATO, OEBS i RACVIAC cyber security grupa. - Izvršena je implementacija uređaja i sistema za povećanje zaštite, brzine i broja korisnika koji istovremeno mogu da budu konektovani u sistemima sa povećanim nivoom zaštite. - Nastavljeno je sa dinamičkim procesom intenziviranja svijesti o informacionoj bezbjednosti i sinergije svih raspoloživih kapaciteta MO i VCG ču cilju stvaranja što boljih uslova za prevenciju od terorističkih aktivnosti. „Osnove vojno-obavještajnog rada“, sa mobilnim trening timom OS SAD u Crnoj Gori – 15 pripadnika VCG u trajanju od 5 dana, „Uloga obavještajnih organa u procesu donošenja vojnih odluka“ sa mobilnim trening timom OS SAD u Crnoj Gori – 15 pripadnika VCG u trajanju od 5 dana, „Obuka u specifičnim uslovima zimi“ – 80 pripadnika VCG u Crnoj Gori trajanju od 20 dana, „Korišćenje i održavanje NVG uređaja“, 40 pripadnika VCG sa mobilnim trening timom OS SAD u trajanju od 5 rada,
	3.8. Učešće u zajedničkoj obuci sa snagama drugih institucija u Crnoj Gori; snagama NATO i drugim stranim oružanim snagama	MO, MUP-UP	Kontinuirano	

				<p>„Korišćenje i održavanje NVG uređaja“ u Crnoj Gori, 4 posade helikoptera u trajanju od 5 dana,</p> <p>„Pripremna obuka za upotrebu i letenje sa naočarima za noćno letenje (NVG)“, 4 pripadnika VCG, u trajanju od 20 dana, S.R. Njemačka,</p> <p>„Međunarodni instruktorski kurs za operacije podrške miru“, 1 pripadnik VCG u Češkoj, u trajanju od 40 dana,</p> <p>„Preduputna obuka za rad u štabu misije „Resolute Support“, 2 pripadnika VCG u R.Poљskoj u trajanju od 15 dana,</p> <p>„Integracijska obuka pripadnika IV kontingenta VCG u misiji RS u Avganistanu“, 21 pripadnik VCG u R.Hrvatskoj u trajanju od 15 dana,</p> <p>“Ocenjivanje IV kontingenta VCG za misiju RS u Avganistanu”, 20 pripadnika VCG, u R.Hrvatskoj u trajanju od 15 dana,</p> <p>Obuka „Radio komunikacije“ u Crnoj Gori, 15 pripadnika VCG u trajanju od 5 dana,</p> <p>Sastanak “Regionalne Balkanke Sajber Radna grupe”, 2 pripadnika MO u R.Sloveniji u trajanju od 4 dana,</p> <p>Zimski kurs vojnog planinara, 4 lica u trajanju od 20 dana, R. Slovenija,</p> <p>“Modelovanje i ocjenjivanje operacija podrške miru”, 1 pripadnik VCG u R. Češkoj u trajanju od 10 dana,</p> <p>“NATO/PfP Vojnopolicijski panel”, 1 pripadnik VCG, u R. Bugarskoj u trajanju od 5 dana,</p> <p>Vježba “HMA & EOD Exercise” 10 pripadnika VCG sa OS SAD u Crnoj Gori u trajanju od 10 dana,</p> <p>Kurs “Vojni posmatrač u mirovnim misijama”, 1 pripadnik VCG u R. Bosni i Hercegovini u trajanju od 20 dana,</p> <p>„Razmjena analitičkih iskustava u obavještajnom radu“, 9 pripadnika VCG u trajanju od 5 dana u Crnoj Gori</p> <p>„Međunarodni pomorski obavještajni kurs“, 1 pripadnik VCG u trajanju od 20 dana u SAD-u. „Uloga obavještajnih organa u procesu donošenja vojnih odluka“ sa mobilnim trening timom OS SAD u Crnoj Gori – 15 pripadnika VCG u trajanju od 5 dana,</p> <p>„Manevarski kapetan karijerni kurs“, 1 pripadnik VCG u trajanju od 90 dana u SAD-u,</p> <p>„Planiranje NATO vježbi“, 1 pripadnik VCG u trajanju od 5 dana,</p> <p>„Inter Evropska škola za pilote“, 1 pripadnik VCG u trajanju od 5 dana u SR Njemačkoj,</p> <p>Seminar „Cyber bezbjednost“, 2 pripadnika VCG u trajanju od 5 dana u R. Hrvatskoj,</p> <p>„Kurs 12000 / NMIO TC“ 1 pripadnik VCG u trajanju od 5 dana u Grčkoj,</p>
--	--	--	--	--

				<p>„Kurs 2000/3000 / NMIOTC“, 4 pripadnika VCG u trajanju od 10 dana u Grčkoj,</p> <p>Posjeta OS R. Albanije radi planiranja zajedničke vježbe na Skadarskom jezeru, 4 pripadnika VCG u trajanju od 2 dana u Crnoj Gori,</p> <p>„Međunarodni kurs za štabne oficire“, 1 pripadnik VCG u trajanju od 25 dana u Bosni i Hercegovini,</p> <p>Posjeta Francuskom vazduhoplovnom operativnom centru, 3 pripadnika VCG u trajanju od 4 dana u Francuskoj,</p> <p>Obuka u letjenju sa NVG (naočarima za noćno letenje), 4 pripadnika VCG u trajanju od 10 dana u SR Njemačkoj,</p> <p>Kurs „NATO ocjenjivanje borbene spremnosti za kopnene snage, 1 pripadnik VCG u trajanju od 5 dana u SR Njemačkoj,</p> <p>Međunarodna vježba „Adriatic Strike“ sa dva naoružana helikoptera, 8 pripadnika VCG u trajanju od 8 dana u R. Sloveniji,</p> <p>Međunarodna vježba „Adriatic Livex 2016“, 70 pripadnika VCG u trajanju od 12 dana u R. Italiji,</p> <p>Preduputna obuka V kontingenta VCG u misiji „Odlučna podrška“, 27 pripadnika VCG u trajanju od 15 dana u R. Hrvatskoj,</p> <p>Kurs „Štabno osoblje u operacijama podrške miru“, 6 pripadnika VCG u trajanju od 15 dana u Crnoj Gori,</p> <p>„NATO kurs zaštite snaga“, 1 pripadnik VCG u trajanju od 5 dana u SR Njemačkoj,</p> <p>Seminar „Pomorska bezbjednost i djelovanje države na moru“, 2 pripadnika VCG u trajanju od 5 dana u R. Hrvatskoj,</p> <p>Seminar „Sayber bezbjednost“, 1 pripadnik VCG u trajanju od 5 dana u R. Rumuniji,</p> <p>Obuka deklariranih jedinica VCG u terenskim uslovima – logorovanje, 315 pripadnika VCG u trajanju od 12 dana u Crnoj Gori,</p> <p>Vježba „Odlučan odgovor 02“, ocjenjivanje druge deklarisane ojačane pješadijske čete na nivou NEL-1, 300 pripadnika VCG u trajanju od 8 dana u Crnoj Gori,</p> <p>66 pripadnika VCG je učestvovalo u radu 34 konferencija na kojima su planirane međunarodne vježbe i obuka.</p> <p>Specijalna antiteroristička jedinica je u izvještajnom periodu realizovala sledeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - U vremenskom periodu od 18.04.-22.04.2016. godine, u Banja Luci je organizovana obuka u splavarenju na brzim vodama za zvanje “skiper”, koju su pohađala i uspješno završila četvorica pripadnika SAJ. - U vremenskom periodu od 11.04.-15.04.2016 godine, za službenike
--	--	--	--	---

SAJ je od strane instruktora francuske specijalne jedinice RAID organizovan operativno-taktički kurs „Formacije u tehnikama intervencije“- taktika bliske borbe. Kurs je realizovan na Čemovskom polju, nakon čega je, završnog dana, u kasarni Masline, prikazana taktičko-pokazna vježba „Rješavanje talačke situacije“.

- U vremenskom periodu od 26.-28.04.2016. godine, dvojica službenika SAJ su u saradnji sa VCG i instruktorima iz USA pohađali Osnovni kurs za snajperiste u urbanim uslovima. Kurs je realizovan u kasarni Milovan Šaranović u Danilovgradu.

- Dana 22.06. i 24.06.2016. godine, pripadnici alpinističke grupe SAJ izvodili su alpinističku obuku sa sedam pripadnika VCG u brzom spuštanju sa alpinističke kule uz pomoć brzog užeta. Obuka je uspješno realizovana.

- U organizaciji Zapovjedništva Specijalne jedinice MUP-a R. Hrvatske, u vremenskom periodu od 06.06.-11.06.2016. godine, vođa pregovaračkog Ad hoc tima, i jedan policijski narednik boravili su u R. Hrvatskoj-Valbandon (Fažana) Pula, gdje su pohađali međunarodni seminar na temu „Islamski ekstremizam“.

- U kasarni Milovan Šaranović u Danilovgradu je u vremenskom periodu od 22.02.-05.03.2016. godine, od strane pripadnika snajperske grupe SAJ, za snajperiste VCG realizovan Osnovni kurs za snajperiste. Kurs je uspješno realizovan.

- Na osnovu poziva od strane Maršal Centar Alumni Asocijacije Crne Gore, komandir ATT-A, je učestvovao na konferenciji „Članstvo Crne Gore u NATO“, koja je 22.03.2016. godine održana na univerzitetu UDG u Podgorici, u organizaciji „Džordž Maršal“ centra iz SR Njemačke, MCAA Crne Gore i Komunikacionog tima Savjeta za članstvo CG u NATO.

- Od 28.03. na Policijskoj akademiji u Danilovgradu, u toku je realizacija seminara na temu „Primjena policijskih ovlašćenja“, koju ispred SAJ pohađaju trojica pripadnika. Planirano je da seminar traje do 09.04.2016. godine.

Posebna jedinica policije je realizovala sljedeće:

- U skladu sa Ugovorom broj 404/16- 6733 od 11.02.2016. godine, koji je zaključen između MUP-a Crne Gore i «Norwegian peoples aid-Norveška narodna pomoć» u vremenu od 21.03-16.06.2016. godine, realizovana je obuka jednog službenika PJP za «Vodiča službenog psa» u Vogošći u Sarajevu, BiH.

	3.9. Sprovodenje specijalističkih obuka službenika ANB i MO (Odjeljenja za vojno obavještajne i bezbjednosne poslove), angažovanih na poslovima suprotstavljanja terorizmu	ANB, MO	Kontinuirano	<p>Tokom izvještajnog perioda realizovan je dvonedeljni specijalistički edukativni program, organizovan u saradnji sa službom iz države NATO članice, koji je pohađalo 11 službenika ANB;</p> <p>Pored toga, realizovan je i još jedan takođe dvonedeljni specijalistički edukativni program, organizovan u saradnji sa službom iz države NATO članice, koji je pohađalo 6 službenika ANB;</p> <p>Dva službenika ANB su, u više navrata, upućivani na posebno usavršavanje iz domena IT.</p> <p>U periodu izvještavanja 12 pripadnika OVOBP MO je učestvovalo na različitim edukativnim programima organizovanim u Crnoj Gori i inostranstvu (6 u inostranstvu, 6 u Crnoj Gori).</p>
	3.10. Sprovodenje obuka iz domena zaštite i otklanjanja posljedica, požara, eksplozija i havarija (PEH); hemijsko biološko radiološko nuklearnih (HBRN) akcidenata; neeksplodiranih ubojnih sredstava (NUS) i drugih opasnih materija	MUP-UP, MO	Kontinuirano	<p>Pripadnici MOiVCG su učestvovali na sljedećim edukativnim programima:</p> <p>Obuka „C-WMD Network“, 2 pripadnika VCG u R. Hrvatskoj, u trajanju od 4 dana,</p> <p>Sastanak upravnog odbora za Balkanske medicinske namjenske snage 1 pripadnik VCG u R. Albaniji u trajanju od 5 dana,</p> <p>„Balkanska medicinska namjenska grupa“ radni sastanak, 1 pripadnik VCG u R. Makedoniji u trajanju od 3 dana,</p> <p>„Napredni kurs za podršku i zaštitu od hemijskog oružja“, 1 pripadnik VCG u Švajcarskoj u trajanju od 5 dana,</p> <p>Seminar “Konvencija za zabranu upotrebe hemijskog oružja”, 2 pripadnika VCG u R. Hrvatskoj u trajanju od 5 dana,</p> <p>“NATO CBRN system upozorenja i izvještavanja” 1 pripadnik VCG u SR Njemačkoj u trajanju od 10 dana,</p> <p>Kurs “Analiza kontaminiranih uzoraka” 2 pripadnika VCG u R. Srbiji u trajanju od 5 dana,</p> <p>Ukljanjanje neeksplodiranih ubojnih sredstava u akvatoriji Bokokotorskog zaliva, 12 pripadnika VCG u Crnoj Gori trajanju od 15 dana,</p> <p>Radionica „Borba protiv oružja za masovno uništenje“, 2 pripadnika VCG u trajanju od 5 dana u R. Hrvatskoj,</p> <p>Radionica „Borba protiv zagađenja mora“, 2 pripadnika VCG u trajanju od 5 dana u R. Hrvatskoj,</p> <p>Kurs “Detakcija i identifikacija IT i TIH” 2 pripadnik VCG u trajanju od 5 dana u R. Srbiji,</p> <p>Sastanak međunarodne ekspertske grupe ABHO, 1 pripadnik VCG u trajanju od 3 dana u R. Srbiji.</p>

4.	Jačanje obavještajnog sistema	4.1. Potpisivanje Sporazuma o saradnji MUP-MO-ANB za potrebe razmjene podataka, mišljenja, predloga značajnih za efikasno suprostavljanje terorizmu i sa njim povezanim krivičnim djelima	MO, MUP, ANB	2016	Ministarstvo odbrane je ranije potpisalo Sporazum o međusobnoj saradnji sa Agencijom za nacionalnu bezbjednost, MUP, kao i Ministarstvom pravde. Navedeni sporazumi će se iskoristiti kao osnova za izradu Sporazuma o saradnji MUP-MO-ANB za potrebe razmjene podataka značajnih za efikasno suprostavljanje terorizmu čije potpisivanje je planirano do isteka 2016. godine. ANB, na osnovu Zakona, ostvaruje saradnju sa drugim državnim organima kada to nalaže razlozi nacionalne bezbjednosti.
5.	Sprovodenje pristupa zasnovanog na odnosu zajednice i rada policije u cilju prevencije nasilnog ekstremizma i radikalizacije koja vodi ka terorizmu	5.1. Rad policije orijentisan ka lokalnoj zajednici	MUP-UP	Kontinuirano	Lokalna policija upoznata je sa mjerama prepoznavanja pojavnih oblika nasilne radikalizacije i terorizma
2. SUZBIJANJE TERORIZMA					
6.	Procjena opasnosti od terorizma	6.1. Izrada procjene rizika i analiza opasnosti	Međuresorska radna grupa na operativnom/ekspertskom nivou	2015	Urađena metodologija za prikupljanje podataka neophodnih za izradu procjene rizika i analizu opasnosti Urađena procjena i analiza.
7.	Unaprijeđeni mehanizmi za praćenje širenja vjerskog radikalizma i ekstremističko djelovanja pojedinaca i grupe u Crnoj Gori	7.1. Identifikovanje grupa podložnih uticajima nasilnog radikalizma i ekstremizma i potencijalne veze sa stranim borcima	Međuresorska radna grupa na operativnom/ekspertskom nivou	kontinuirano	Identifikovane grupe.
		7.2. Suzbijanje nezakonitog prelaska državne granice	MUP/UP, ANB	kontinuirano	U cilju suzbijanja nezakonitog prelaska državne granice u izveštajnom periodu na GP otkriveno je 23, a van GP 78 lica.
		7.3. Otkrivanje lica po potjernicama na graničnim prelazima	MUP/UP	kontinuirano	U cilju suzbijanja nezakonitog prelaska državne granice upotrebom Interpolovog FIND sistema po potjernicama na GP, u izveštajnom

		Interpolovog FIND sistema			periodu lišeno je slobode 17 lica.
	7.4. Suzbijanje KD nedozvoljenog držanja oružja i eksplozivnih materija	MUP/UP, ANB	kontinuirano	U cilju suzbijanja KD nedozvoljenog držanja oružja i eksplozivnih materija, u izvještajnom periodu otkriveno je 272 KD iz č.403 KZ CG i procesuirano 240 lica.	

3. ZAŠTITA OD TERORIZMA

8.	Unaprijeđeni mehanizmi za razvijanje i jačanje zaštite infrastrukturnih objekata od posebnog značaja na teritoriji Crne Gore	8.1. Identifikovanje nacionalne kritične infrastrukture	MUP, MO, ME, MID, MS	2016	Pripremljena lista objekata kritične infrastrukture (odlukom Vlade Crne Gore o određivanju objekata ili djelova objekata i rejona uz objekte od posebnog značaja za odbranu, definisani su objekti od posebnog značaja za odbranu). Takođe odlukom Vlade su određivani veliki tehnički sistemi od značaja za odbranu na teritoriji Crne Gore.
		8.2. Utvrđivanje potrebnog stepena zaštite objekata od posebnog značaja na teritoriji Crne Gore	MUP-UP, MO i drugi organi	2016	Odlukom Vlade Crne Gore o određivanju vojnih objekata i lica koje obezbeđuje vojna policija (Sl. List CG, br. 33/13 od 13. 06.2013. godine), definisane su mjere i radnje zaštite lica i objekata. Utvrđivanje potrebnog stepena zaštite objekata u vlasništvu MO se vrši kontinuirano, a na osnovu bezbjednosne procjene. Izvršeno je ažuriranje procjena i Elaborata za vojne objekte i lica koje obezbeđuje vojna policija u skladu sa gore navedenom odlukom. Takođe je ažurirana procjena i u toku je ažuriranje Elaborata za obezbjeđenje skladišta čije obezbjeđenje je po ugovoru preuzeila privatna firma, dok se obezbjeđenje jednog skladišta vrši povremenim obilaskom. Izvršeno je unapređenje sistema video nadzora u objektu MO u ul. Jovana Tomaševića 33.
		8.3. Ažuriranje propisa kojima se definiše obaveza zaštite objekata	MUP, MO, MID i drugi organi	Kontinuirano	U skladu sa bezbjednosnom procjenom objekata u vlasništvu MO, kontinuirano se vrši ažuriranje propisa kojima se definiše obaveza zaštite objekata.
		8.4. Rekonstrukcija skladišta oružja i minsko eksplozivnih sredstava MUP-a „ROGAMI“	MUP	Dec 2015	Mjera je realizovana u prethodnom izvještajnom periodu. Instalirane mjere tehničke zaštite.
9.	Unaprijeđeni mehanizmi za jačanje sistema zaštite i nadzora državne granice	9.1. Poboljšanje nadzora državne granice	MUP-UP	Kontinuirano	Urađena procjena ranjivosti granice.

		9.2. Nabavka potrebne opreme	MUP-UP	Kontinuirano	Nabavljenja oprema.
10.	Unaprijeden sistem kontrole prometa, transporta, skladištenja, čuvanja i održavanja oružja, eksploziva i drugih sredstava koja se mogu iskoristiti za terorističke napade, te roba dvostrukne namjene	10.1. Provjera postojećeg sistema kontrole prometa, skladištenja i čuvanja oružja, eksploziva i drugih sredstava	MUP, MO	Kontinuirano	<p>Ministarstvo odbrane u kontinuitetu unaprjeđuje uslove skladištenja naoružanja i municije.</p> <p>Odjeljenje za Inspekcijski nadzor MO je realizovalo odluke i rješenja ministra odbrane za inspekcijski nadzor i unutrašnju kontrolu u skladu sa propisanim nadležnostima, izvršenim procjenama i ukazanim potrebama.</p> <p>Inspekcijski tim Ministarstva odbrane je u periodu od 15.06. do 15.07. 2016. godine, izvršio redovni i najavljeni inspekcijski nadzor stanja zaštite na radu, zaštite životne sredine i zaštite od požara u skladištima ubojnih sredstava Vojske Crne Gore. Inspekcijskim nadzorom sagledano je stvarno stanje čuvanja i skladištenja ubojnih sredstava, dostignuti stepen poslova zaštite, utvrđeni uzroci odstupanja u odnosu na propisane i naređene mјere, preduzete su preventivne mјere na oticanju uočenih slabosti i pružena stručna pomoć kontrolisanim sastavima na unaprjeđenju poslova zaštite.</p> <p>Za perspektivna vojna skladišta određena su:</p> <p>Vojno skladište „Taraš“ - potpuno rekonstruisano u skladu sa savremenim NATO standardima za čuvanje i smještaj municije;</p> <p>Vojno skladište „Brezovik“ u Nikšiću – Za rekonstrukciju i izgradnju objekata u ovom skladištu urađen je Glavni projekat. U skladu sa Glavnim projektom do sada su rekonstruisani objekti: M-8, M-9, M-10, M-11, M-12, M-13, S-2 i S-3, čija investiciona vrijednost je iznosila oko 600.000 €. Rekonstrukcijom ovih magacina stvoren su savremeni uslovi za bezbjedno uskladištenje municije i minsko eksplozivnih sredstava. Za završetak radova po urađenom Glavnom projektu potrebno je još oko 1.500.000 €, a radovi će biti realizovani u narednom periodu, u skladu sa dinamikom odobrenja novčanih sredstava.</p> <p>Vojno skladište „Židovići“ u Pljevljima, u ovom skladislu postoje dva objekta za skladištenje municije, KN-5 i KN-6. Oba magacina su rekonstruisana i stvoren su uslovi za bezbjedno uskladištenje municije.</p> <p>Naoružanje koje se čuvalo u skladištu „Kapino polje“ je preseljeno na skladište „Brezovik“, dok je u toku preseljenje intendantskih sredstava iz skladišta „Trebjesa“ u skladište „Kapino polje“, skladište „Brezovik“ i kasarnu „Masline“. Takođe se vrši preseljenje ubojnih raseljavanje iz skladišta „Opatovo“. Ovim se smanjuje broj skladišta (objekata) gdje se čuva naoružanje, municija i eksplozivna sredstva, a samim tim i</p>

				<p>racionalizuje bezbjednosni aspekt obezbjeđenja.</p> <p>Izvršeno je unapređenje sistema video nadzora u objektu MO u ul. Jovana Tomaševića 33.</p> <p>Naoružanje koje se čuvalo u skladištu „Kapino polje“ je preseljeno na skladište „Brezovik“.</p> <p>Intendantska sredstava iz skladišta „Trebjesa“ su preseljenja u skladište „Kapino polje“, skladište „Brezovik“ i kasarnu „Masline“. Izvršeno je planirano preseljenje ubojnih raseljavanje iz skladišta „Opatovo“. Ovim je smanjen broj skladišta (objekata) gdje se čuva naoružanje, municija i eksplozivna sredstva, a samim tim i racionalizuje bezbjednosni aspekt obezbjeđenja.</p> <p>Izvršena je nadogradnja i poboljšanje sistema tehničkog obezbjeđenja skladišta „Taraš“ kod Danilovgrada.</p> <p>Objekti u kojima su uskladištena ubojna sredstva pod stalnom su fizičkom i tehničkom zaštitom. Fizička zaštita je dominantna u obezbjeđenju objekata, procentualno su malo zastupljeni elektronski sistemi zaštite (protivprovalni sistemi, sistemi kontrole i registracije pristupa, video sistemi koji vrše stalni nadzor nad štićenim objektom i sl.).</p> <p>U periodu izvještavanja vršene su redovne kontrole skladištenja i čuvanja oružja i Ubs u skladištima Ministarstva odbrane i VCG.</p> <p>U saradnji sa Ministarstvom ekonomije, Ministarstvo odbrane je u kontinuitetu učestvovalo u postupku izdavanja saglasnosti za promet roba dvostrukе namjene (date su 33 saglasnosti za izvoz, 37 saglasnosti za uvoz, jedna saglasnost za brokering, dok u jednom slučaju nije data saglasnost za izvoz).</p>
10.2.	Provjera postojećeg sistema nadzora prometa i korišćenja robe dvostrukе namjene	MUP, ME	Kontinuirano	<p>U periodu izvještavanja vršene su redovne kontrole skladištenja i čuvanja oružja i Ubs u skladištima Ministarstva odbrane i VCG.</p> <p>U saradnji sa Ministarstvom ekonomije, Ministarstvo odbrane je u kontinuitetu učestvovalo u postupku izdavanja saglasnosti za promet roba dvostrukе namjene (dato je 18 saglasnosti za izvoz, 24 saglasnosti za uvoz, dok u jednom slučaju nije data saglasnost za izvoz).</p>
10.3.	Podizanje svijesti inspekcijskih službi i pravnih lica u potrebi potpune primjene zakonskih odredbi	MUP, MO, Uprava za inspekcijski nadzor i drugi organi	Kontinuirano	<p>Uprava za inspekcijske poslove je u periodu izvještavanja organizovala predavanje Stivena Meringera šefa komunikacije Odjeljenje za javnu diplomaciju NATO, u odnosu na važnost koršćenja društvenih mreža u komunikaciji, a sve u sklopu studijske posjete na temu „Razvoj i bezbjednost hrane i fitosnitarnih usluga u Crnoj Gori“, kao i seminar „Uskladenost zakonske regulative i primjene u oblasti prekograničnog kretanja otpada“, realizovan u martu 2016. godine uz podršku programa</p>

					<p>TAIEX, za potrebe Odsjeka za ekološku inspekciju, seminar „Fleksibilnost primjene pravila bezbjednosti hrane“ realizovan u martu 2016. godine uz podršku programa TAIEX, za potrebe Odsjeka za veterinarsku inspekciju, radionicu o vodi za piće, realizovan u martu 2016. godine uz podršku UNECE/WHO/Europe Protocol on Water and Health provides, za potrebe Odsjeka za zdravstveno sanitarnu inspekciju,</p> <p>U izvještajnom periodu službenici Uprave carina su učestvovali u sljedećim vidovima edukacija:</p> <p>15.-18.02.2016. »Seminar o konvenciji o hemijskom oružju«- »Organizacija za zabranu hemijskog naoružanja i RACVIAC Centar«, Zagreb (Hr) (1 službenik),</p> <p>14.-18.03.2016. »Obuka: Kontrola teretnih vozila i autobusa u cilju otkrivanja krijumčarene robe, narkotika, oružja, novca i ljudi« - »EXBS«, Bijeljina (BiH) (1 službenik),</p> <p>16.-17.03.2016. »Regionalni seminar o implementaciji Sporazuma o naoružanju« - »Projekat za kontrolu izvoza i BAFA«, Tbilisi (Gruzija) (1 službenik),</p> <p>06.-07.04.2016. »Regionalna radionica o kontroli izvoza naoružanja za zemlje jugoistočne Evrope« - »BAFA«, Podgorica (1 službenik),</p> <p>19.-21.04.2016. Četvri regionalni sastanak mreže eksperata za vatreno oružje u Jugoistočnoj Evropi - SEESAC, Sarajevo(BiH) (1 službenik), i</p> <p>07.-08.06.2016. Radionica »Neproliferacija oružja za masovno uništenje«, Agencija SAD za smanjenje bezbjednosnih rizika, Beč (Austrija) (1 službenik).</p>
11.	Poboljšanje bezbjednosti u kopnenom, vodenom i vazdušnom saobraćaju	11.1. Primjena međunarodne regulative i međunarodne prakse	MS	Kontinuirano	Izrađen Prijedlog protokola o organizaciji i regulisanju željezničkog saobraćaja na graničnoj pruzi i u zajedničkoj graničnoj stanci Tuzi. Izvršeno je 90 kontrola na kompletnoj mreži željezničke infrastrukture u prvom kvartalu 2016. godine od strane službenika Unutrašnje kontrole. Dana 14.03.2016. godine u Luci Kotor održana je interresorna vježba pod nazivom „Luka Kotor 2016“, koja je imala za cilj testiranja kapaciteta Crne Gore po pitanju bezbjednosnih procedura (ISPS) u luci Kotor i sprečavanju zagađenja mora sa plovnih objekata. Državne institucije i učesnici u vježbi bili su: Uprava Pomorske sigurnosti, Lučka kapetanija Kotor, MUP Sektor granične policije, Mornarica Vojske Crne Gore, Luka Kotor, Regionalni centar za obuku pomoraca i podvodno razminiranje (RCUD), Direktorat za vanredne situacije MUP OKC, Služba zaštite i spasavanja i Zavod za hitnu medicinsku pomoć. Na osnovu Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe,

					Uprava pomorske sigurnosti je izradila VTS Proceduru koja se odnosi na obavezu javljanja brodova prilikom ulaska u VTS zonu, odnosno teritorijalno more Crne Gore. Svi ostali plovni objekti koji ne podliježu VTS Pravilniku i VTS Preoceduri a ulaze ili izlaze iz VTS zone odnosno teritorijalnog mora Crne Gore se kontaktiraju putem Crne Gora VTS na VHF radnim kanalima. Svi sumnjivi objekti se prijavljuju MUP/GP sektor jug. Dana 15.06.2016. godine, u organizaciji Ministarstva saobraćaja i pomorstva, AD "Monteput" i Direkcije za saobraćaj, u drumske saobraćaju počela kampanja „Poštujuci saobraćajnu signalizaciju, poštujesi život“. U periodu od 01.01.-30.06.2016. godine izvršeno je ukupno 37 monitoring aktivnosti od kojih je 34 inspekcija i 3 tajna testa. Predmet kontrole bili su aerodromski operatori (aerodrom Podgorica - 17 inspekcija), aerodrom Tivat - 5 inspekcija), domaći vazdušni prevozioci (Montenegro Airlines - 5 inspekcija, Airways Montenegro - 1 inspekcija), ketering kompanija Montenegro Airlines-a (1 inspekcija), strani vazdušni prevozioci (2 inspekcije), Kontrola letenja – SMATSA (3 inspekcije). Na aerodromu Podgorica izvršena su 2 tajna testa, dok je na aerodromu Tivat realizovan 1 tajni test.
--	--	--	--	--	--

4. KRIVIČNO GONJENJE I PROCESUIRANJE

12.	Efikasno sprovođenje krivičnog gonjenja i procesuiranja izvršilaca, suačesnika i drugih lica koja su na bilo koji način povezana sa terorističim aktivnostima	12.1. Saradnja VDT i policije	VDT, MUP-UP	Kontinuirano	U izveštajnom period službenici UP-SKP-a, Odsjek za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, u saradnji sa SDT, sprovode mjere i radnje u dva predmeta iz oblasti terorizma, a odnose se na učestvovanje naših državljana u stranim oružanim formacijama - čl.449b KZ CG.
		12.2. Sprovođenje finansijskih istraživačkih radnji za KD terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela	VDT, MUP, USPNFT	Kontinuirano	USPNFT- Na osnovu raspoloživih podataka dobijenih od obveznika i inostranih FOS, od strane USPNFT proslijedeno 18 obavještenja Agenciji za nacionalnu bezbjednost i šest obavještenja tužilaštima, koja se odnose na sumnju u vršenje KD finansiranje terorizma.

5. SANIRANJE ŠTETE OD TERORISTIČKOG NAPADA

13.	Unaprijeđeni i razvijeni nacionalni kapaciteti nužni za saniranje posljedica napada i	13.1. Provjera postojećih planova kroz izvođenje međuresorskih vježbi u	MUP i drugi organi	Kontinuirano	Učešće pripadnika Mornarice VCG na interresornoj vježbi "Luka Kotor" sa pripadnicima MSiP, Uprave pomorske sigurnosti, Koordinacionog centra traganja i spašavanja Bar, Lučke kapetanije Kotor, MUP/Sektor granične policije, MUP/UP/OKC, Regionalnog
-----	---	---	--------------------	--------------	---

	revitalizaciju oštećenih sistema	različitim scenarijima i izrada novih planova			centra za obuku ronilaca za podvodno deminiranje, pružanje pomoći spašavanje i kontrolu na moru Bijela, Hitne medicinske pomoći i Luke Kotor, 15 pripadnika VCG u Crnoj Gori u trajanju od 2 dana.
14.	Razvijeni mehanizmi spašavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine	14.1. Jačanje koordinacije i saradnje u cilju što adekvatnijeg angažovanja resursa službi zaštite i spašavanja	MUP i lokalne Szs	Kontinuirano	<ul style="list-style-type: none"> - Jedinstveni operativno komunikacioni centar 112 je u izvještajnom periodu primio 3632 poziva kojima su angažovane nadležne institucije. Slijede najznačajnije aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - akcija zaštite i spašavanje na planini Orjen, dana 02.02.2016. godine, B. Polje uključena SZ H.Novi i Kotor i planinarsko društvo Subra kao i GSS. - Tokom marta, Direktorat za vanredne situacije je realizovao sledeće akcije: akciju gašenja požara dana 16.03.2016. godine kod O.Š. "21. maj"- Cvjetin brije, Podgorica, obaviještena i upućena na teren Szs Podgorica; 20.03.2016 ugašen požar na imanju u Pljevljima od strane Szs Pljevlja; 21.03.2016 požar u Luki Bar, obaviještena i upućena na teren Szs Bar; 22.03.2016 požar na putu Bijelo Polje-Mojkovac u mjestu Lepenac, obaviještena i upućena na teren Szs Mojkovac; 22.03.2016 požar u starom magacinu bivšeg "Termoventa" u Andrijevici, obaviještena i upućena na teren Szs Andrijevica; 25.03.2016 požar na otvorenom kod Marketa Nikole u Šušnju, Bar, obaviještena i upućena na teren Szs Bar, kao i Interresorna vježba na temu „Eksplozija na trupu broda, požar na brodu i pružanje pomoći povrijedjenima“, realizovana je u organizaciji Uprave pomorske sigurnosti, a održana u Luci Kotor, dana 14. marta 2016. godine. U vježbi su učestvovali svi pomorski subjekti zaštite i spašavanja: Mornarica CG, Lučka uprava-Kotor, Uprava pomorske sigurnosti-Bar, Luka Kotor, Lučka kapetanija Kotor, Plovna jedinica MUP-a, Zavod za hidrometeorologiju i seismologiju, Centar za ekotoksikološka ispitivanja, Agencija za zaštitu životne sredine, JP „Morsko dobro“, Luka Bar, Marina Bar, Pilotska služba, Hemosan-Bar, Institut za biologiju mora Kotor, Porto Montenegro, Služba zaštite Kotor, DVD Perast, Regionalni ronilački centar iz Bijele i Direktorat za vanredne situacije. - Tokom aprila su realizovane akcije prikupljanja pronađenog NUS-a u 12 navrata (Budva, Kotor, Tivat, Herceg Novi, Podgorica, Nikšić, Šavnik, Pljevlja, Andrijevica, Plužine). Izuzeto je oko 0,5 tona NUS-a. - Tokom maja je realizovane su aktivnosti prikupljanja pronađenog NUS-a koje su realizovane su u 33 navrata (Budva, Kotor, Plav, Bar, Podgorica, Bijelo Polje, Andrijevica, Plužine). Izuzeto je oko 150 kg NUS-a. <p>U istom mjesecu su realizovane i vježbe:</p>

					<p>Prva regionalna vatrogasna vježba održana je u Igalu, dana 8. maja 2016. godine. Na vježbi su učestvovali: Vatrogasna služba Trebinje – BiH, Vatrogasna služba Konavli – R. Hrvatska, Služba zaštite i spašavanja Herceg Novi, Služba zaštite i spašavanja Kotor, Služba zaštite i spašavanja Tivat, DVD Krtoli, DVD Perast, Crveni krst Crne Gore, Uprava policije, Komunalna policija Herceg Novi, Planinarsko-sportsko društvo „Subra“, EmergenSea Montenegro i Direkcija-Avio - helikopterska jedinica Direktorata za vanredne situacije MUP-a.</p> <p>Tokom juna su realizovane sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> -10.06.2016. postupanje po obavljenju da je pao vazduhoplov-vojni helikopter na 50m od Komanskog mosta na putu ka Nikšiću. Preduzete su proceduralne mjere za djelovanje u ovim situacijama, -13.06.2016., uslijed obimnih kišnih padavina, bujične vode su ugrozile jedan porodični stambeni objekat u opštini Rožaje, službenici PJ Berane su obišli lokalitet i iskordinirali preduzimanje mjera za spašavanje navedenog objekta na relaciji Služba zaštite – Komunalno preduzeće, a tom mjesecu je realizovana
--	--	--	--	--	--

II PRANJE NOVCA I FINANSIRANJE TERORIZMA

15.	Utvrđena procjena opasnosti od pranja novca i finansiranja terorizma	15.1. Izrada nacionalne procjene rizika	MF, VDT, MUP-UP, USPNFT, CBCG i drugi organi	Sep 2015	Urađena nacionalna procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma. Vlada Crne Gore je verifikovala Nacionalnu procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma za Crnu Goru na sjednici održanoj 17. 12. 2015. godine.
16.	Unaprijeđenje normativno-pravnog okvira	16.1. Izrada smjernica o izradi analize rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma	USPNFT	Dec 2015	Izrađene smjernice.
		16.2. Dopuna liste indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija	MF, USPNFT	Kontinuirano	Donijet Pravilnik o dopuni pravilnika o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih transakcija i klijenata –Sl.list CG br.12/15, od dana 16.03.2015.godine. U izvještajnom periodu se nije vršila dopuna liste indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija i klijenata. Procjenjeno da za sada nije potrebno vršiti dopune liste indikatora za

					prepoznavanje sumnjivih transakcija i klijenata. Donijet Pravilnik o dopuni Pravilnika o uslovima i načinu dostavljanja podataka o gotovinskim transakcijama u iznosu od najmanje 15.000,00 EUR i sumnjivim transakcijama (Sl.list CG br.49/14 i 36/16, od 09.06.2016.godine).
17.	Razvijeni kadrovski i materijalno-tehnički kapaciteti	17.1. Regrutovanje potrebnog kadra	USPNFT	Kontinuirano	Broj službenika i namještenika zaposlenih u USPNFT iznosi 32, od ukupno 38 sistematizovanih radnih mesta predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave.
		17.2. Donošenje organizacione strategije razvoja USPNFT	USPNFT	Jun 2015	Mjera je realizovana u prethodnom izvještajnom periodu. Donijeta Organizaciona strategija razvoja USPNFT.
		17.3. Nabavka IT opreme	USPNFT	2015-2016	U izvještajnom periodu su se privodili kraju radovi na razvoju novog softvera za potrebe USPNFT-a, tako da se početak rada novog sistema očekuje 04. jula 2016. godine.
18.	Unaprijeđena institucionalna saradnja i cilju efikasne razmjene podataka	18.1. Procjena potrebe priključenja drugih državnih organa Memorandumu o saradnji i razmjeni podataka u oblasti SPNFT	USPNFT	2015-2016	Procijenjeno je da na osnovu dosadašnjeg iskustva organa potpisnica Memoranduma o saradnji, nijesu postojale potrebe za priključenjem drugih državnih organa Memorandumu o saradnji i razmjeni podataka u oblasti SPNFT.
		18.2. Efikasna međuinstitucionalna razmjena podataka	USPNFT, MUP-UP, ANB	VDT, Kontinuirano	ANB kontinuirano unaprijeduje međuinstitucionalnu saradnju i razmjenu podataka sa USPNFT, MUP/UP i VDT. ANB je proslijedila VDT 1 informaciju, MUP i UP 29 informacija /zahtjeva (MUP-2; UP-10; MUP/UP-17), USPNFT su proslijedene 4 informacije/zahtjeva za provjeru finansijskih transakcija, takođe, USPNFT su proslijedene 3 informacije na osnovu prethodno dostavljenih obavještenja, pored navedenog, ANB je odgovorila i na 3 zahtjeva USPNFT. Saradnja Poreske uprave sa drugim državnim organima bazira se na

				<p>zakonskim propisima i potpisanim sporazumima o saradnji, koja za rezultat ima zajedničke kontrole i razmjenu podataka. U cilju otkrivanja i prevencije korupcije, poreskih utaja, pranja novca i nedozvoljene trgovine akciznim robama i robama široke potrošnje, Poreska uprava ima aktivnu komunikaciju i saradnju sa drugim državnim organima i institucijama.</p> <p>Poreska uprava je u izvještajnom periodu postupala po zahtjevima za vršenje kontrola i dostavu podataka: Vrhovnog državnog tužioca, sudova, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i obavještava iste organe o nepravilnostima vezanim za postupanje iz njihove nadležnosti, do kojih su službenici ovog organa dolazili u postupku inspekcijskog nadzora: broj poslatih informacija i predmeta po zahtjevu tužilaštava; Osnovno državno tužilaštvo - 2, Specijalno državno tužilaštvo – 4; Broj zahtjeva Uprave policije po kojima je postupano – 30; Broj informacija i predmeta dostavljenih Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma – 1; Broj zahtjeva Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma po kojima je postupano - 23.</p> <p>U izvještajnom periodu službenici UP proslijedili su informacije za predmete u kojima postoji sumnja pranja novca, finansiranje terorizma i drugih sa njima povezanih krivičnih djela, i to: USPNFT - 17 informacija/zahtjeva, VDT-SDT – 1 informacija, ANB – 14 informacija/zahtjeva.</p> <p>USPNFT – Kontinuirano se sprovode aktivnosti na efikasnoj međuinstitucionalnoj razmjeni podataka između USPNFT, VDT, Agencije za naciponalnu bezbjednost, MUP/Uprava policije. U toku perioda izvještavanja ova Uprava je proslijedila obavještenja na svoju inicijativu, iz svoje nadležnosti: tužilaštima: 15 obavještenja, Agenciji za nacionalnu bezbjednost: 19 obavještenja, MUP/Upravi policije: dva obavještenja; Od strane USPNFT odgovoreno je na zahtjeve predmetnim nadležnim državnim organima: MUP/Upravi policije odgovoreno na: 17 zahtjeva, Tužilaštima odgovoreno na: 16 zahtjeva, Agenciji za nacionalnu bezbjednost odgovoreno na: četiri zahtjeva. Pored navedenih inicijalnih obavještenja i odgovora, od strane USPNFT prema navedenim državnim organima proslijedeno je još dopunskih obavještenja, odnosno, dopunskih odgovora ukupno 34.</p>
--	--	--	--	--

		19.1. Potpisivanje sporazuma o saradnji sa stranim FOS	USPNFT	Kontinuirano	U izvještajnom periodu je potписан sporazum o razmjeni finansijsko-obavještajnih podataka sa FOS Paname i FOS Australije.
19.	Unaprijeđena međunarodna saradnja	19.2. Efikasna razmjena podataka, informacija i dokumentacije sa organima drugih država, kao i međunarodnim organizacijama	MP, VDT,USPNFT	MUP, Kontinuirano	USPNF je u toku perioda izvještavanja od inostranih FOS primila 23 zahtjeva, dok je poslato 89 zahtjeva inostranim FOS. Saradnja Poreske uprave u razmjeni podataka, informacija i dokumentacije sa organima drugih država i međunarodnim organizacijama odvija se u okviru zakonskih propisa, potpisanih međunarodnih ugovora i u duhu dobre prakse. U istom vremenskom periodu, od inostranih FOS, je primljen 61 odgovor, dok je stranim FOS upućeno 19 odgovora. U izvještajnom periodu Poreska uprava je primila četiri zahtjeva od drugih država.
		19.3. Učešće u radu Egmont grupe, EAG i MONEYVAL-a	VDT, MP, MUP-UP, USPNFT, CBCG	Kontinuirano	U periodu izvještavanja predstavnici USPNFT su učestvovali u radu sljedećih međunarodnih tijela: - 31. jan-04. feb – sastanak radnih grupa Egmonta, održan u Monte Karlu – Monako. - 12 – 15. april – 50. Plenarno zasjedanje komiteta Savjeta Evrope ONEYVAL-a, održano u Strazburu, Francuska; - 6 – 10. jun Plenarno zasjedanje i sastanci radnih grupa EAG (Evroazijske grupe za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma), održano u Astani, Kazahstan. Predstavnica Centralne banke Crne Gore je bila član delegacije Crne Gore koja je učestvovala na 50. zasjedanju MONEYVAL-a , koje je održano u aprilu 2016.god. u Strazburu-Francuska. Na ovom zasjedanju usvojen je Prvi Izvještaj o usklađenosti nakon 4.Kruga evaluacije mjera iz oblasti SPN i FT za Crnu Goru.
20.	Jačanje kapaciteta kroz sprovodenje obuka i usavršavanja	20.1. Učešće na seminarima, obukama i stručnim usavršavanjima, koje organizuju domaće i međunarodne institucije	VS,VDT,MUP-UP USPNFT	Kontinuirano	U izvještajnom periodu je 424 službenika/ce PU učestvovalo na 41 seminaru, obuci i stručnom usavršavanju, dok su službenici USPNFT prisustvovali na deset seminara/obuke. uz učešće devet službenika.

		20.2. Sprovođenje obuka za nadzorne organe	Nadzorni organi iz člana 94. Zakona o SPNFT	Kontinuirano	<p>Agencija za nadzor osiguranja je u izvještajnom periodu realizovala studijsku posjetu Agenciji za nadzor osiguranja Republike Slovenije koja se odnosila na razmjenu iskustava iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Ovu studijsku posjetu su realizovala dva zaposlena iz Agencije za nadzor osiguranja.</p> <p>Predstavnica Centralne banke Crne Gore je učestvovala na seminaru sa temom: »Prudential On-site Inspections«, koji je održan u periodu od 23.05. do 27.05.2016. godine u organizaciji CEF-a, u Ljubljani, Slovenija.</p> <p>U izvještajnom periodu službenici Uprave carina su učestvovali na sljedećim obukama:</p> <p>22.-24.02.2016. Radna posjeta carinskoj službi Hrvatske na temu »Kontrola transfera novca preko granice« - »CUSTOMS 2020«, Zagreb (Hr)(5 službenika),</p> <p>12.-15.04.2016. na 50 – tom Plenarnom zasjedanju Komiteta eksperata za procjenjivanje mjera na suzbijanju pranja novca i finansiranje terorizma, MONEYVAL; Uprava carina, Strazbur (Francuska)(1 službenik),</p> <p>01.-02.06.2016. na 19 – tom Sastanku Radne grupe za kontrolu novca, »CUSTOMS 2020«, Lisabon(Portugalija), 01. – 02.2016.(1 službenik).</p>
		20.3. Organizovanje seminara i savjetovanja za ovlašćena lica obveznika i zaposlene koji imaju direktni kontakt sa klijentima	USPNiFT i MUP-UP, u saradnji sa nadležnim organima	Kontinuirano	USPNFT je u izvještajnom periodu organizovala osam obuka za ovlašćena lica obveznika.
21.	Primjenjene preporuke MONEYVAL	21.1. Rad u skladu sa preporukama	MP,VDT,MUP-UP USPNFT, CBCG	Kontinuirano	<p>Kontinuirano se sprovode aktivnosti na implementaciji preporuka MONEYVAL-a.</p> <p>Centralna banka Crne Gore je u izvještajnom periodu izvršila kontrolu 1 platne institucije što je bila preporuka MONEYVAL-a sadržana u Prvom Izještaju o usklađenost koji je usvojen u aprilu 2016. god.</p>
22.	Jačanje nadzora nad obveznicima Zakona o SPNFT	22.1. Sprovođenje kontrole nad obveznicima primjene Zakona o SPNFT	Nadzorni organi iz člana 94. Zakona o SPNFT, Vijeće za prekršaje	Kontinuirano	<p>Agencija za nadzor osiguranja je izvršila četiri neposredne kontrole u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, i započela dvije neposredne kontrole koja je u toku. Prekršajnih prijava nije bilo.</p> <p>Centralna banka Crne Gore je u izvještajnom periodu izvršila 7 (sedam) kontrola banaka, i jednu kontrolu platne institucije.</p>

				<p>U ovom periodu Komisija za hartije od vrijednosti je sprovedla 34 posredne kontrole obveznika. Nijesu izricane kazne niti podnošene prekršajne prijave.</p> <p>USPNFT je kao nadzorni organ u skladu sa članom 94, stav 1, tačka 9 zakona o SPNFT, preko ovlašćenih lica/inspektora u skladu sa zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, u odnosu na obveznike iz člana 44 stav 2 tačka 15, 16 i 17, Zakona o SPNFT, za izvještajni period Uprava je preduzela sljedeće mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Izdato je 20 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 36.500,00 EUR; -Naplaćeno je 16 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 18.270,00 EUR; -Podnijeto je šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka; -Izrečene su kazne po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka u ukupnom iznosu:- 11.070,00 EUR.
--	--	--	--	--

PREDLOG ZAKLJUČAKA

1. Vlada Crne Gore, na sjednici od jula, 2016. godine, usvojila je predlog X Izvještaja o implementaciji Akcionog plana o sprovođenju Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, za period januar-jun 2016. godine.
2. Zadužuje se Uprava za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma da, na veb-stranici Vlade i Uprave, objavi X Izvještaj, odnosno da ga diplomatskim putem dostavi međunarodnim partnerima.

Aneks I:**Aktivnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma iz Akcionog plana 2015-2016. o sprovodenju Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2015-2018,**

Skupština Crne Gore je na sjednici održanoj 22.III 2016. donijela Zakon o potvrđivanju Amandmana na Konvenciju o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala („Sl. list Međunarodni ugovori“, br. 004/16 od 25. III 2016.), nakon čega su Depozitari, generalnom direktoru Međunarodne agencije za atomsku energiju dostavljeni instrumenti ratifikacije 1. IV 2016. godine, uz imenovanje nacionalne fokalne tačke. Ovim putem je Crna Gora doprinijela da Amandmani stupe na snagu na međunarodnom nivou 8.V 2016., kako bi zajedničkim djelovanjem strana ugovornica Amandmana uklonili potencijalne opasnosti koje stvaraju sabotaža nuklearnog materijala i nuklearnih postrojenja, nezakonito prisvajanje i upotreba nuklearnog materijala, kao i nelegalna trgovina. Na ovaj način izražen je jasan stav u borbi protiv nuklearnog terorizma.

U dijelu sprovodenja Ugovora o neširenju nuklearnog oružja i Sporazuma između Crne Gore i Međunarodne agencije za atomsku energiju o primjeni zaštitnih mjera u vezi sa Ugovorom o neproliferaciji nuklearnog oružja, Dodatnog protokola i Protokola o malim količinama Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u izvještajnom periodu, u saradnji sa relevantnim institucijama, izradilo Petnaest i Šesnaest nacionalnih izvještaja i izjave o nuklearnim materijalima i dostavilo Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju.

Vezano za uspostavljanje mreže šest stanica za 24-časovno mjerjenje ambijentalne doze gama zračenja u vazduhu (GDR), koje su donacija Crnoj Gori u okviru nacionalnog projekta IPA projekta „Jačanje zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u Crnoj Gori kroz unapređenje kapaciteta JU „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore“, radni tim, kojeg čine predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma, Agencije za zaštitu životne sredine i D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“, je izvršio aktivnosti usmjerene na završnu fazu koja se odnosi na pripremu neophodne infrastrukture za instalaciju stanica. U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti neophodne za dobijanje dozvola potrebnih za postavljanje GDR stanica na teritoriji opština: Pljevlja, Nikšić, Berane, Herceg Novi, Bar i Glavni grad Podgorica, gdje su u saradnji sa predstavnicima opština, Glavnim gradom Podgorica i Zavodom za hidrometeorologiju i seismologiju odabrane odgovarajuće lokacije za instalaciju GDR stanica.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u decembru 2015. pripremilo pismo za generalnog direktora Međunarodne agencije za atomsku energiju, kojim je u januaru 2016. godine formalno Crna Gora izrazila spremnost dobrovoljnog prihvatanja sprovođenja neobavezujućeg Kodeksa ponašanja o sigurnosti i bezbjednosti radioaktivnih izvora i Dodatnog vodiča o uvozu i izvozu radioaktivnih izvora i istovremeno je imenovana kontakt osoba za pomenuti Kodeks.

U periodu 4-5. II 2016. održana je ekspertska misija Međunarodne agencije za atomsku energiju, u okviru koje je zajedno sa predstavnicima Ministarstva pravde i Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, izvršena analiza usklađenosti nacionalnih propisa sa Konvencijom o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala, Amandmana na Konvenciju o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala i sa Međunarodnom konvencijom o sprječavanju akata nuklearnog terorizma. Eksperti su dali ocjenu da su nacionalni propisi u dobroj mjeri usklađeni sa pomenutim međunarodno-pravnim instrumentima.

Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju o organizaciji NATO EADRCC međunarodne terenske vježbe upravljanja posljedicama vanrednih situacija na sjednici održanoj 29. I 2016. S tim u vezi u periodu 21-24. III 2016. u Podgorici je održana Glavna planska konferencija (MPC) za održavanje terenske NATO vježbe „CRNA GORA 2016“, koja je planirana za kraj oktobra 2016. , a na kojoj će se simulirati akcidenti: poplave i CBRN –hemijski, biološki, radiološki i nuklearni akcident. Određene su kontakt osobe ispred Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova, koje će sa ekspertima iz NATO-a biti u komunikaciji oko svih detalja u vezi sa organizacijom planskih konferencija i vježbe. Na pomenutoj konferenciji je učestvovalo 66 predstavnika iz 22 države, uključujući NATO i partnere. Dogovoreni su scenario i aktivnosti do održavanja druge-Finalne planske konferencije (predviđena da se održi u periodu 27-30. VI 2016.). Većina država je potvrdila učešće na vježbi i dolazak sa timovima (USAR, CBRN timovi i dr).

Takođe, u okviru projekta 44 »Jačanje kapaciteta za prvi odgovor u CBRN-u i regionalna saradnja zemalja jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine“ (Ref: Europe Aid/ IFS/2014/347634 -Project 44 “Strengthening CBRN first response capabilities and regional cooperation in South East Europe, Southern Caucasus, Moldova and Ukraine”) odvijaju se pripreme za TTX Table-top exercises - štabnu vježbu, na kojoj će se simulirati CBRN incident-akcident. Projekat 44 finansira Evropska unija, a sprovodi Konzorcijum koji čine: belgijski Nuklearni istraživački institut (CSK-CEN), slovački Institut za prvi odgovor (ISEMI), holandski Nacionalni institut za javno zdravlje i životnu sredinu (RIVM), poljski Institut za organsku hemiju (IPO) i belgijski Institut za radio elemente (IRE). Zemlje korisnice projekta su: Albanija, BiH, Crna Gora, Srbija, Makedonija, Jermenija, Moldavija i Ukrajina. Pripremne aktivnosti obuhvatile su planove za testiranje standarnih operativnih procedura (SOP-ova), odnosno način komunikacije, koordinacije i donošenja odluka na nacionalnom i međunarodnom nivou u slučaju CBRN prijetnji i rizika.

Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 12. V 2016. razmotrila i donijela Nacionalni akcioni plan za zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji i rizika (HBRN) za period 2016-2020, čiju je izradu koordiniralo Ministarstvo unutrašnjih poslova. U okviru koordinisanih napora na svođenju HBRN rizika na minimum, ovaj Nacionalni akcioni plan pokušava da obezbijedi da izgradnja kapaciteta unutar zemlje čini dio koordinirane i održive strategije, kojom se konsoliduju postojeći napor, te obezbjeđuje jedinstvena nacionalna vizija za ublažavanje HBRN rizika. U tom smislu, Nacionalni akcioni plan daje osnovu za razradu projekata za jačanje sposobnosti za ublažavanje HBRN rizika i pomaže u integrisanju aktivnosti različitih nacionalnih donatora putem jednog koherentnog plana.

Aneks II:

Informacija o primjeni mjera za onemogućavanje propagande i pozivanja na terorizam

Terorizam, pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti mogu ugroziti državne, bezbjednosne i ekonomski interese koji, između ostalog, podrazumijevaju stabilan ustavni poredak, vladavinu prava, razvoj demokratije, jačanje mira i stabilnosti kao preduslova razvoja društva, finansijski snažan privredni sektor, stabilan finansijski sistem, pravedno i slobodno tržište rada i funkcionalnu tržišnu ekonomiju. Ove pojave, takođe, mogu da ugroze sve društvene strukture.

Opšti okvir djelovanja i odgovor Crne Gore na tekuće i buduće izazove i prijetnje, dat je kroz Strategiju za prevenciju i sprečavanje terorizma, pranje novca i finansiranje terorizma, koju je donijela Vlada Crne Gore. Osnovni cilj Strategije je utvrđivanje prioriteta zasnovanih na potrebi razvijanja efikasnih i funkcionalnih mehanizama relevantnih institucija i unaprijeđenja procedura prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. Strategijom se iskazuje opredjeljenje Crne Gore da kroz evropske i evroatlanske integracije zajednički djeluje sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, s ciljem jačanja nacionalne, regionalne i globalne bezbjednosti.

Područja djelovanja

Sve aktivnosti u vezi sa terorizmom i nasilnim ekstremizmom razvijaju se kroz vrijeme i predstavljaju potencijalnu opasnost i za našu državu. Otkrivanje grupa podložnih radikalizaciji i ekstremističkom djelovanju sve je teža zbog široke dostupnosti i upotrebe interneta.

Osim toga, eventualni odlazak naših građana u borbama koje se vode na područjima oružanih sukoba, te njihovog procesa radikalizacije i povratka, mogu predstavljati opasnost za našu bezbjednost.

U cilju zaštite svojih građana od prijetnji koje nose ekstremizam, radikalizam i terorizam, Crna Gora je, uz snažnu partnersku saradnju na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, prepoznala oblasti djelovanja:

- razvoj nacionalne Strategije, uskladene sa realnim stanjem i međunarodnim dokumentima, prevashodno sa Strategijom EU u borbi protiv terorizma, Strategijom za sprečavanje radikalizacije i regrutovanja terorista i Globalnom protiterorističkom strategijom UN, uspostavljajući odgovarajući institucionalni okvir službi bezbjednosti, organa za sprovođenje zakona, stručnjaka na tom području, kako bi se lakše planirale mjere za uspješno sprečavanje nasilnog ekstremizma i terorizma;
- osposobljavanje službenika koji rade sa pojedincima i grupama izloženim riziku, ne samo za službenike koji rade u organima za sprovođenje zakona, već i za socijalne, obrazovne i zdravstvene radnike, kako bi bolje shvatili proces radikalizacije i reagovanje na njega;

- prihvatanje znanja, iskustava i najboljih praksi u cilju osmišljavanja preventivnih mjera i razvoja programa podrške članovima ekstremističkih grupa za napuštanje tih grupa i deradikalizaciju, koja se najbolje obavlja saradnjom više subjekata iz raznih sektora, posebno porodica i članova zajednica bliskih nasilnim ekstremistima;
- saradnja sa civilnim društvom i privatnim sektorom za rješavanje problema na koje se nailazi na internetu. Napori ne smiju stati na zabrani materijala, već uključiti poruke suprotnog sadržaja, kako bi se potdle ekstremističke argumentacije;
- podrška kritičkog razmišljanja među mladima o ekstremističkim porukama. Obrazovanje, kojim se mladima može pomoći u kritičkom razmišljanju o ekstremističkim stavovima i porukama, te razotkriti manjkavosti takvih propagandi;
- Intenziviranje istraživanja o trendovima radikalizacije- kako i zašto ljudi postaju radikalniji ili manje radikalni, te o ulozi koju u tom smislu imaju, ideologija, tehnike regrutovanja pomoći interneta ili uzori.

U cilju sprječavanja terorističke radikalizacije i regrutovanja, Crna Gora će djelovati u tri ključna područja:

- spriječiti aktivnosti pojedinaca i mreža koje ljudi odvode u terorizam,
- obezbijediti da se umjereni stavovi čuju glasnije od ekstremističkih,
- intenzivnije promovisati bezbjednost, pravdu, demokratiju i mogućnosti za sve.

Uticaj medija

Terorizam i teroristički akti uvijek će biti jak oblik propagandnog djelovanja i privlačiće medijsku pažnju. Želja medija da podignu svoju gledanost može obezbijediti terorističkim grupama prenošenje željenih poruka.

Svakako da se ne može i ne treba prekinuti sa izvještavanjem o terorističkim aktivnostima, ali je veoma bitno usmjeriti medije na mogućnost tzv. medijske borbe protiv terorizma. U tom smislu, potrebno je javnosti prikazati širi spektar porijekla terorizma i njegovim negativnim stranama, koji upotrebotom nasilja ima ostvarenje određenog političkog cilja.

Usmjeravanjem javnog mnjenja u pravcu neslaganja i nedavanja podrške terorističkim aktima u svim sferama, ostvaruje se svrha medijske borbe protiv terorizma.

U vezi sa navedenim, ove aktivnosti podrazumijevaju koordinirano djelovanje svih aktera, prije svega na nacionalnom nivou, uključenih u borbu protiv terorizma jer je to

Crna Gora ima koordiniran i efikasan sistem za sprječavanje terorizma, koji je zasnovan na međunarodnim standardima i saradnji između nadležnih institucija na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou.

ključni uslov za efikasnu prevenciju i suzbijanje društveno opasnih pojava ekstremizma, radikalizma koji mogu voditi u terorizam, na koji način se ostvaruje **vizija**: